

Anton & Gerard

Tussen vertrouwdheid en vervreemding

21 meter diep en 110 meter lang zijn Anton en Gerard. De reuzen aan de Hoge Rug vormen de ruggengraat van Strijp-S. De voormalige radio-assemblagefabrieken zijn omgetoverd tot 276 multifunctionele woon- en werklofts en 5.500 m² commerciële ruimte. Het verhaal van een woningcorporatie en twee architectenbureaus op zoek naar maximale transformeerbaarheid van 42.000 vierkante meter rijksmonument.

Tekst: Marjolijn ter Braak | Beeld: Lisa Schuyver

Hoop op het dak, waar Bureau Lubbers ('s-Hertogenbosch) een artificieel landschap ontwierp, heb je vrij uitzicht over 'de verboden stad', zoals de Eindhovenaren het industriegebied van Philips noemden. Radiozendtoren en tv-schermen kwamen er vandaan, maar de enclaves Strijp S, T en R waren voor niet-werknemers even ontoegankelijk als Willy Wonka's chocoladefabriek. Alleen de Hoge Rug, bestaande uit drie monumentale fabrieken en een opslaggebouw (Veem), was overal zichtbaar in de stad. De 28 hectare industrie- en bedrijfsgebied van Strijp-S zijn door VolkerWessels en de gemeente aangekocht van Philips en heeft sindsdien een ware wedergeboorte doorgemaakt. Aan de basis van herontwikkeling ligt de in 2001 gestarte samenwerking tussen VolkerWessels en woningcorporatie Trudo, en het

sommige plekken van de monumentale betonstructuur niets meer te zien', zo vertelt architect Bettina Sättele die destijds met Jo Coenen & Co Architecten (Maastricht) betrokken was bij de ontwerp- en bestekfase en in de uitvoeringsfase met het bureau Coenen Sättele Architecten verantwoordelijk was voor de esthetische begeleiding van het project. Beide bureaus hebben enorme ervaring met het transformeren van industrieel erfgoed. Zo transformeerde Jo Coenen & Co de fabriekshallen van de Maastrichtse Bordenhal tot theater, en won diederendirectie met het Ketelhuis Ceres op de TU Eindhoven onlangs de BNA prijs voor het beste gebouw van 2013. 21.000 m² per gebouw biedt letterlijk ruimte voor grote ambities: groot genoeg voor het idee van een stad in een gebouw. Vanaf het begin aan werd woningcorporatie Trudo gedreven

"Wij hebben bewust gekozen voor een concept waarbij wonen en werken naast en onder elkaar mogelijk is"

stedenbouwkundig plan dat werd gemaakt door West 8. De kern wordt gevormd door de Torenallee, een stedelijke as met publieke functies, waaraan ook Anton en Gerard zijn gelegen. 34 meter boven het maaiveld kijk je vanuit Anton's vlindertuin en Gerard's beukenbos naar het noorden uit op het Klokgewouw, waar in de voormalige bakeliehallen concerten en festivals worden georganiseerd. In het oude transformatorhuis op het Ketelhuisplein kun je nu een hapje eten of een vers croissantje halen in de bakkerij. Samen met Anton en Gerard – niet toevallig vernoemd naar de geboortesteden van Philips – vormt dit ensemble het kloppend hart van een nieuwe wijk, welke in de toekomst met 100.000 vierkante meter nieuwbouw zal worden uitgebreid.

Erfgoed

"De desolate leegte en de gigantische schaal" vielen Paul Diederer, directeur van diederendirectie (Eindhoven) en architect van Anton en Gerard – samen met projectarchitect Joost Roefs op, toen ze het gebouw voor het eerst bezochten. Moeiteloos combineren de tussen 1927 en 1990 gebouwde kolossen van de Hoge Rug stoer modernisme met een enorme fijnheid in de details. Delen van radiofabrieken zijn in de jaren tachtig omgebouwd tot kantoorruimtes. Door de systeemplafonds en gebliinde ramen was op

door de wil iets bijzonders van Anton en Gerard te maken, aldus projectarchitect Roefs, en niet de zoveelste sociale huurwoningflat. 'Samen met ons en de andere partijen werken ze aan een ambitieus concept van maximale transformeerbaarheid'. Naast de publieke en commerciële functies op de begane grond, moesten de gebouwen zo flexibel mogelijk kunnen worden ingericht. 'Wij hebben bewust gekozen voor een concept waarbij wonen en werken naast en onder elkaar mogelijk is', aldus Willem Vellinga, projectontwikkelaar bij DNC Vastgoedontwikkeling (Het samenwerkingsverband tussen VolkerWessels en Trudo). Dit ging niet zonder slag of stoot, omdat het Nederlandse Bouwbesluit hier niet op ingericht is en de regels voor corporaties tijdens het proces zijn veranderd. 'Om elke loft van 50 of 80 m² (die gekoppeld kunnen worden tot 100, 160 of 240 m²) voor wonen of werken geschikt te laten zijn, moesten we extra investeren om aan de maximale normen met betrekking tot ventilatie, isolatie en brandveiligheid te voldoen', vertelt Bis Dikker, eveneens projectontwikkelaar bij DNC. Door gebruik te maken van lichte schiedingswanden en vrij te plaatsen sanitaire units en keukeneilanden (ontwikkeld door DNC in samenwerking met Stam + De Koning Bouw) kunnen bijvoorbeeld drie lofts in één dag tot kantoor worden omgebouwd of andersom.

Anton's vlindertuin.

Gerard's beukenbos.